

Bryssel den 18.12.2015
COM(2015) 906 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

**Tredje rapporten om Kosovos* framsteg när det gäller uppfyllandet av kraven i
färdplanen för viseringsliberalisering**

{SWD(2015) 706 final}

1. INLEDNING

Den 19 januari 2012 inledde Europeiska kommissionen en dialog om viseringsliberalisering med Kosovo*. Den 14 juni 2012 överlämnade kommissionen en färdplan för viseringsliberalisering till Kosovos regering. I färdplanen identifieras den lagstiftning och alla andra åtgärder som Kosovo måste anta och genomföra på vägen mot viseringsliberalisering.

Kommissionen har antagit två rapporter om Kosovos framsteg inom viseringsdialogen: den första den 8 februari 2013¹ och den andra den 24 juli 2014.² Rapporterna innehöll en bedömning av Kosovos framsteg, rekommendationer till myndigheterna i Kosovo och statistiska uppgifter om hur det viseringsfria systemet förväntas påverka migrationen och säkerheten.

Detta är den tredje rapporten där kommissionen bedömer Kosovos framsteg när det gäller uppfyllandet av kraven i viseringsfärdplanen. Här sammanfattas relevant utveckling när det gäller genomförandet av lagstiftning och utfärdas rekommendationer på de områden där ytterligare åtgärder krävs för ett fullständigt uppfyllande av kraven i viseringsfärdplanen. Rapporten åtföljs av ett arbetsdokument från kommissionens avdelningar³ som behandlar hur det viseringsfria systemet förväntas påverka migrationen och säkerheten.

Rapporten och arbetsdokumentet bygger på resultaten av rapporter som ingetts av Kosovos regering, rapporter som utarbetats av de experter från EU-medlemsstaterna som deltog i utvärderingsuppdraget i juli 2015, uppgifter som lämnats av EU:s kontor i Kosovo, Eulex och EU-organ samt statistiska uppgifter som sammanställts av Eurostat och ingetts av medlemsstaterna.

Viseringsdialogen påverkar inte EU-medlemsstaternas ståndpunkt om Kosovos status.

2. KRAVEN AVSEENDE ÅTERTAGANDE OCH ÅTERINTEGRERING

2.1. Återtagande

Kosovo uppfyller **samtliga sju krav** i fråga om återtagande.

Den rättsliga ramen för återtagande har införts. Återtagandeavtal har ingåtts med 17 EU-medlemsstater, 3 Schengenassocierade länder och 2 länder på västra Balkan.⁴ Man har undertecknat ett återtagandeavtal med Turkiet den 15 december 2015 och inlett förhandlingar med andra länder.

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

¹ COM(2013) 66 final.

² COM(2014) 488.

³ SWD(2015) 706

⁴ Albanien, Österrike, Bulgarien, Kroatien, Tjeckien, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Ungern, Italien, Liechtenstein, Malta, Montenegro, Norge, Slovenien, Sverige, Schweiz samt ett gemensamt avtal för Belgien, Luxemburg och Nederländerna.

Återtagandet av Kosovomedborgare fungerar väl, även när det gäller utsatta personer.⁵ Kosovo har förbättrat handläggningen av framställningar och antalet pågående fall inger inte längre någon oro. Det finns inga uppgifter om återtagandet av tredjelandsmedborgare och statslösa personer.

2.2. Återintegrering

Kosovo uppfyller **två av de tre kraven** i fråga om återintegrering.

I Kosovos budget anslogs 3,2 miljoner euro till fonden för återintegrering 2015, varav 1 miljon euro för uppförande av bostäder för återvändande. Under första halvåret 2015 utnyttjades 20 % av anslaget. Ett ärendehanteringssystem har nu införts, vilket gör det lättare för återvändande att få tillgång till återintegreringstjänster. Stoppdatumet för stödberättigande är fortfarande juli 2010, men de som lämnat Kosovo senare får också tillgång till en rad nödtjänster vid återvändandet, t.ex. transport, tillfälligt skydd och medicinsk hjälp. Utsatta personer har tillgång till alla de tjänster som finansieras genom fonden, oavsett när de lämnade Kosovo.

Under första halvåret 2015 fick 1 542 av de 2 744 återvändande personer som registrerats i ärendehanteringssystemet (56 %) vid återvändandet till Kosovo omedelbar hjälp i form av transport, tillfälligt skydd, mat och medicinsk hjälp. 256 av de personer som registrerats i systemet (9 %) fick tillgång till "hållbara" återintegreringstjänster som bidrag till arbetssökande och stöd för företagsplaner. Utbildningsprogrammen för återvändande yrkesarbetare och återintegreringen av barn i skolsystemet, framför allt genom språkundervisning, bör vidareutvecklas.

Rekommendation 1:

- För att till fullo uppfylla kraven i fråga om återintegrering bör samtliga medel i fonden för återintegrering betalas ut, med fokus på att erbjuda hjälp med anställning, nyetablering av småföretag, yrkesutbildning och språkundervisning för barn.

3. DEL 1: DOKUMENTSÄKERHET

Kosovo uppfyller **åtta av de nio kraven** i fråga om dokumentssäkerhet.

Säkerhetsdetaljerna i personliga resehandlingar, identitetskort och bakomliggande handlingar är tillfredsställande. Dessa handlingar uppfyller Internationella civila luftfartsorganisationens och EU:s standarder för dokumentssäkerhet.

Kosovos folkbokföringssystem har förbättrats avsevärt. Arbete pågår nu med att upprätta en gemensam central databas där uppgifter från befintliga databaser sammanställs och de underliggande uppgifternas integritet och kvalitet kontrolleras. En ny version av folkbokföringssystemet infördes i juli 2015, och utbildning anordnades. Systemet kräver ingående kontroll varje gång ett nytt personbevis utfärdas.

Medborgare som ansöker om personbevis får ett unikt personnummer som är kopplat till deras biometriska uppgifter. På detta sätt har folkbokföringsmyndigheten kunnat kontrollera personuppgifterna för 1 602 453 medborgare, eller 86 % av befolkningen.

⁵ Under den stora migrationskrisen mellan september 2014 och april 2015 sökte 87 495 Kosovomedborgare asyl i EU-medlemsstater och Schengenassocierade länder. Under de första tio månaderna 2015 återtog Kosovo 9 182 av sina medborgare.

Folkbokföringsmyndigheten ingick 2014 samförståndsavtal med åklagarrådet, domarrådet, polisen, finansunderrättelseenheten, skatteförvaltningen och tullförvaltningen för att säkra driftskompatibilitet mellan deras respektive databaser. De flesta av dessa databaser samkörs nu.

Namnändring regleras i sekundärlagstiftning som antogs i maj 2015 och ändrades i november 2015. Efter kontroll i kriminalregistret och fastställande av att sökanden inte är föremål för brottsutredning ska ansökningar godkännas av polisen och rättsväsendet. Ansökan kan endast göras en gång vart femte år. Genom ändringar som antogs i november 2015 bildades en särskild kommitté vid folkbokföringsmyndigheten för att kontrollera ansökningar om namnändringar på grundval av utdrag från folkbokföringssystemet. I framtiden väntas denna kommitté ge kommunerna råd om huruvida ansökningar bör godkännas. Den ändrade rättsakten bör nu genomföras till fullo.

Rekommendation 2:

- För att till fullo uppfylla kraven i fråga om dokumentssäkerhet bör Kosovo visa att den ändrade sekundärlagstiftningen om namnändringar har genomförts.

4. DEL 2: GRÄNSFÖRVALTNING OCH MIGRATIONSCHANtering

4.1. Gränsförvaltningen

Kosovo uppfyller **fjorton av de femton kraven** i fråga om gränsförvaltning, inklusive transportföretagens ansvar.

Kosovos lagstiftning överensstämmer i stort sett med Schengenregelverket, och kontroller gör i enlighet med EU:s normer. Gränsövergångarna har tillräcklig utrustning för att genomföra primärkontroller och fördjupade kontroller, med undantag av Merdare/Merdarë, där en gemensam gränsövergång för integrerad gränsförvaltning håller på att inrättas. I enlighet med rekommendationerna vid expertbesöket i juli 2015 införde Kosovos myndigheter på nytt, i mitten av november 2015, utresekontroller vid den viktigaste gränsövergången till Albanien.

De berörda myndigheterna har tillräckligt med personal för att kunna kontrollera trafikflöden och passagerarrörelser. De har tillräcklig utrustning för att kunna genomföra gränsövervakningen. Riskanalys används för övervakning av högriskområden, men antalet upptäckter är fortfarande lågt. Livsmedels- och veterinärmyndigheten har tillgång till internet.

Kosovos centrum för integrerad gränsförvaltning är i full drift. Centrumet har personal från alla berörda myndigheter och svarar för strategiska och operativa riskanalyser på central nivå samt för informationsutbyte och uppgiftsskydd. På lokal nivå utförs riskanalysen vid gränsövergångsställena.

Samarbetet med grannländer har förbättrats. Avtalet om fastställande av gränsen med Montenegro bör ratificeras av Kosovo innan viseringsfri ställning beviljas medborgare i Kosovo.

Kosovos samarbete med Frontex har förbättrats avsevärt. Alla berörda myndigheter har situationsmedvetenhet när det gäller gränsrelaterad brottslighet, men antalet upptäckta och undersökta fall av främjande av irreguljär migration, människohandel eller olaglig narkotikahandel är fortfarande litet.

Rekommendation 3:

- För att till fullo uppfylla kraven i fråga om gränsförvaltning bör Kosovo ratificera avtalet om fastställande av gränsen med Montenegro innan viseringsfri ställning beviljas medborgare i Kosovo.

4.2. Migrationshantering

Kosovo uppfyller **samtliga tio krav** i fråga om migrationshantering.

Kosovos lagstiftning om migrationshantering överensstämmer med EU:s regelverk.

Kosovos informationssystem för viseringar har införts vid 15 av landets 30 beskickningar och konsulat utomlands. De flesta av de 15 beskickningar som inte är anslutna till informationssystemet för viseringar ligger i EU-medlemsstater eller Schengenassocierade länder där minst ett konsulat, vanligen i huvudstaden, redan är anslutet till systemet. På grund av Kosovos begränsade diplomatiska representation i världen är informationssystemet för viseringar bara tillgängligt i ett fåtal amerikanska, afrikanska och asiatiska huvudstäder. För att systemet ska bli tillgängligt för alla tredjelandsmedborgare som behöver visering för att resa in i Kosovo⁶ har Kosovos myndigheter börjat lägga ut handläggningen av viseringsansökningar på externa tjänsteleverantörer. Myndigheterna behåller dock kontrollen över viseringsbesluten. Denna process bör fortgå.

I enlighet med kodexen om Schengengränserna utfärdas viseringar vid Kosovos gränser endast i undantagsfall.⁷

Kosovos utvidgade migrationsprofil är välutvecklad. Den skulle kunna förbättras ytterligare genom införlivande av information om Kosovos diaspora.

Under 2014 utfärdade Kosovo 77 uppehållstillstånd till utlänningar. Eftersom integrationen av utlänningar fortfarande befinner sig i sin linda bör Kosovo på detta område tillämpa sina erfarenheter i samband med återintegreringsprogrammet.

Kosovo driver sina förvarsanläggningar – en tillfällig på Pristinas flygplats och en permanent i Vranidoll – i enlighet med EU:s återvändandedirektiv. Personer som återvänder har tillräckliga rättssäkerhetsgarantier och tillgång till tjänster enligt kraven i återvändandedirektivet. En broschyr som beskriver rättssäkerhetsgarantierna för återvändande bör göras tillgänglig på båda anläggningarna.

De olika databaserna för brottsbekämpning och migration håller nu på att samköras.⁸

4.3. Asyl

Kosovo uppfyller **sex av de sju kraven** i fråga om asyl.

Kosovos lagstiftning överensstämmer med EU:s regelverk, och man har infört den institutionella struktur och de resurser som krävs för att erbjuda asylsökande internationellt skydd.

Enligt UNHCR sökte 62 respektive 98 personer asyl i Kosovo 2013 och 2014 – fyra sökande beviljades subsidiärt skydd 2013 och en 2014. Migrationsrutten på västra Balkan har inte

⁶ Medborgare i 88 länder behöver visering för inresa i Kosovo. Viseringskravet gäller inte medborgare i EU-medlemsstater och Schengenassocierade länder. Tredjelandsmedborgare som behöver visering för att resa in i Kosovo får uppehålla sig i landet i femton dagar om de har Schengenvisering för flera inresor. Dessa bestämmelser gäller även personer som har resehandlingar för flyktingar och statslösa personer.

⁷ Mellan oktober 2014 och oktober 2015 utfärdades endast 8 viseringar vid Kosovos gränsövergångar.

⁸ Här ingår följande system: gränsförvaltningssystemet, Kosovos polisinformationssystem, Kosovos informationssystem för viseringar, folkbokföringssystemet och ärendehanteringssystemet för återvändande samt databasen för asyl och migration.

hittills gått över Kosovo, men landet bör utnyttja sina möjligheter att ge internationellt skydd till de som är berättigade till det.

Kosovo intensifierade under 2015 sitt samarbete med UNHCR, särskilt när det gäller fjärrtolkning. Man har upprättat en egen förteckning över tolkar och ingått ett avtal med UNHCR om användning av dess fjärrtolkning för språk som inte finns med i Kosovos tolkpool.

Rekommendation 4:

- För att till fullo uppfylla kraven i fråga om asyl bör Kosovo titta närmare på orsakerna till det låga antalet godkända asylansökningar.

5. DEL 3: ALLMÄN ORDNING OCH SÄKERHET

5.1. Förebygga och bekämpa organiserad brottslighet, korruption och terrorism

Kosovo uppfyller **tolv av de femton kraven** i fråga om bekämpning av organiserad brottslighet, korruption och terrorism.

I juni 2015 antog den lagstiftande församlingen ändringar av de fyra centrala lagar⁹ som ligger till grund för Kosovos straffrättsliga system. Genom dessa ändringar harmoniserades kriterierna för utnämning av domare och uppsägning av domare och åklagare. Oberoendet för domare och åklagare stärktes också genom att de gavs befogenhet att själva föreslå sina budgetar. Lediga tjänster tillsätts nu vid både domarrådet och åklagarrådet.¹⁰

I oktober 2015 överförde domarrådet tre domare till avdelningen för grov brottslighet vid förstainstansdomstolen i Pristina, och det totala antalet domare är nu 14. Denna positiva utveckling bör utvidgas till alla avdelningar för grov brottslighet vid domstolarna i Kosovo. Ytterligare förstärkning av personalen vid förstainstansdomstolarnas avdelningar för grov brottslighet, även med kvalificerade domare och stödpersonal med en lämplig budget, bör prioriteras av Kosovo.

Domarrådet antog 2014 en strategi för att minska eftersläpningen av pågående domstolsärenden, i syfte att verkställa flertalet domar i förvaltningsrättsliga tvister före utgången av 2016.¹¹ Domarrådet bör nu se till att de knappa resurserna utnyttjas på så sätt att domare vid avdelningar för grov brottslighet, med tillräcklig stödpersonal, kan inrikta sig på grov organiserad brottslighet och korruption.

Kosovos resultat när det gäller att avkunna domar i ärenden som gäller grov organiserad brottslighet och korruption är fortfarande svagt, vilket delvis beror på kapacitetsproblem inom rättsväsendet.¹² För att komma till rätta med detta utsåg chefsåklagaren i oktober 2015 den

⁹ Lagen om domstolarna, lagen om Kosovos domarråd, lagen om Kosovos åklagarråd, lagen om åklagarväsendet.

¹⁰ Av de 171 lediga åklagartjänsterna har åklagarrådet tillsatt 157. Rekrytering av 15 åklagare från minoriteter pågår.

¹¹ Under 2014 lyckades Kosovos domstolar verkställa omkring 25 275 av de 102 009 ärenden som släpade efter i december 2011 (nästan 25 %). Flertalet av dessa krävde verkställande av domar gällande betalning av räkningar för allmännyttiga tjänster. Domarrådet planerar att ytterligare minska eftersläpningen under 2016, främst genom alternativ tvistlösning.

¹² Åklagarväsendet väckte åtal för organiserad brottslighet i två ärenden under 2013, åtta ärenden 2014 och tre ärenden under första halvåret 2015. De väckte åtal i 314 korruptionsärenden under 2013, i 444 ärenden under 2014 och i 128 ärenden under det första halvåret 2015. Det finns inga uppgifter om fällande domar i dessa mål.

ställföreträdande chefen för den särskilda åklagarmyndigheten till central samordnare med uppgift att välja ut och inrikta sig på uppmärksammade fall av grov organiserad brottslighet och korruption. Kosovo bör nu överväga att ge den centrala samordnarens kontor mandat och resurser att leda tvärfackliga grupper bestående av särskilda åklagare, poliser och tull- och skattetjänstemän som gör ekonomiska utredningar och övervakar rättsväsendets uppföljning av uppmärksammade fall av grov organiserad brottslighet och korruption. Här ingår frysning och beslagtagande av tillgångar, verkställande av beslut om förverkande och återvinning av olagligt förvärvade tillgångar.

Kosovo håller på att utveckla ett integrerat ärendehanteringssystem som ska göra det möjligt att spåra ärenden från underrättelse- och utredningsfasen till åtal och fällande dom om återvinning av tillgångar. Den centrala samordnarens kontor, som ansvarar för uppmärksammade fall av organiserad brottslighet och korruption, bör vidta åtgärder för att förstärka de operativa kopplingarna och it-förbindelserna mellan de brottsbekämpande organen och åklagarväsendet. Förberedande arbete pågår.

Regeringens strategi från 2014 för förebyggande av penningtvätt och finansiering av terrorism har genomförts, men antalet fällande domar för penningtvätt är fortfarande lågt.

Kosovo har gjort vissa framsteg när det gäller frysning och beslagtagande av olagligt förvärvade tillgångar, men bara en liten del av tillgångarna i fråga har förverkats.¹³ I avsaknad av ett tillräckligt antal beslut om förverkande tvingas myndigheten för förvaltning av beslagtagna och förverkade tillgångar på obestämd tid förvalta de tillgångar som beslagtas av de brottsbekämpande organen. Lagen från 2013 om utökade befogenheter för förverkande av tillgångar bör utnyttjas till fullo.

Under 2015 stärkte Kosovo avsevärt det underrättelsebaserade polisarbetet, som bör upprätthållas. Polisen har tillgång till en rad olika databaser som behövs för arbetet.

Arbetet med att inrätta en elektronisk databas för kriminalregistret pågår, men alla uppgifter har ännu inte lagts in i systemet.

Offentlig upphandling är fortfarande en stor källa till korruption i Kosovo. Den lagstiftande församlingen antog den 14 december 2015 en ändrad lag om offentlig upphandling. Lagen syftar bl.a. till att skapa en plattform för elektronisk upphandling och reglera statusen för ledamöterna i tillsynskommisionen för offentlig upphandling, som ansvarar för offentlig upphandling i Kosovo, och översynsorganet för offentlig upphandling, som granskar kommissionens beslut. Dessa ändringar beräknas träda i kraft i januari 2016. Eftersom det förekommit anklagelser om otillåten samverkan mellan översynsorganet och rättsväsendet och korruptionsanklagelser mot chefen för översynsorganet, är det mycket viktigt att Kosovo inför lämpliga garantier för granskningsorganets operativa oberoende. Strikta integritetsplaner bör införas för att skydda båda organens oberoende.

Byrån för bekämpning av korruption och det nationella rådet mot korruption, som leds av Kosovos president, har stärkt sitt samarbete. Byrån för bekämpning av korruption har tillräckliga resurser och fortsätter att granska redovisningar av tillgångar och övervaka intressekonflikter i den offentliga sektorn.

¹³ Under 2014 frystes eller beslagtogs tillgångar till ett värde av 30 miljoner euro, men bara 128 000 euro förverkades. Under första halvåret 2015 förverkades 27 000 euro av beslagtagna eller frysta tillgångar till ett värde av 16 miljoner euro.

Kosovos lag om finansiering av politiska partier tillämpades under valkampanjen 2014. Den centrala valkommissionen har nu tillräcklig personal. Under förra årets kampanj lämnade alla politiska partier sina ekonomiska redovisningar till valkommissionen, men några bötfälldes för att redovisningarna lämnats för sent.

Kosovos lag om avlyssning antogs i maj 2015. I lagen görs tydlig åtskillnad, i rättsligt, procedurmässigt och tekniskt hänseende, mellan laglig avlyssning för straffrättsliga ändamål och för skydd av Kosovos säkerhet. Den reglerar även lagring av uppgifter. Genomförandet av denna centrala rättsakt pågår.

Vitnnesskyddet fungerar nu i Kosovo. Polisens direktorat för vitnnesskydd har tillräcklig personal och en lämplig budget. Ett antal avtal om flyttning har ingåtts med tredjeländer.

Kosovo har gjort vissa framsteg i kampen mot olaglig narkotikahandel. Allt större mängder marijuana, heroin och kokain beslagtogs 2013 och 2014. Kosovo har ingått en rad samförståndsavtal med viktiga partner och deltar, genom sin enhet för internationellt brottsbekämpningssamarbete, i de Europol-ledda insatserna "Western Balkan route" och "Joint Investigation Team Balkans" mot olaglig narkotikahandel. De flesta fall av organiserad brottslighet som utreds av polisen gäller olaglig narkotikahandel, men antalet fällande domar i sådana fall är fortfarande lågt.

Kosovos insatser mot människohandel och människosmuggling är acceptabla. Polisen har tillräcklig personal för utredning av brott med anknytning till människohandel och människosmuggling. Efter den stora migrationskrisen i slutet av 2014 och början av 2015 skärpte Kosovo kontrollen av bussföretag som ofta underlättade människosmuggling. Migrationsrutten över västra Balkan har inte hittills gått över Kosovo, men brottsbekämpningssamarbetet med Serbien, Ungern och Österrike har stärkts.

Lagen om ersättning till brottsoffer håller på att genomföras, och Kosovo har ökat sina insatser för att rehabilitera offer och förebygga människohandel.

Kosovo har inlett åtgärder mot olaglig vapenhandel, men andelen handeldvapen som förstörs är fortfarande låg. För att öka effektiviteten i insatserna mot olaglig handel med skjutvapen bör Kosovo prioritera att genomföra alla åtgärder i handlingsplanen mot olaglig handel med skjutvapen mellan EU och Sydösteuropa.

Kosovos insatser mot terrorismen fungerar fortfarande bra. Utländska stridande är fortfarande ett orosmoment och myndigheterna i Kosovo har samlat in rikligt med information om stridande från Kosovo i Syrien. En lag från 2015 som förbjuder deltagande i väpnade konflikter håller på att genomföras. Regeringen har avsevärt ökat sina insatser för att motverka våldsam extremism och radikalisering i Kosovo, framför allt genom att söka stöd från islamiska ledare.

Rekommendation 5, 6 och 7:

För att till fullo uppfylla kraven i fråga om bekämpning av organiserad brottslighet, korruption och terrorism bör Kosovo göra följande:

- Överföra ett tillräckligt antal domare, med lämplig stödpersonal, till avdelningar för grov brottslighet vid Kosovos domstolar.
- Se till att utredningar, fällande domar och förverkande i fall av grov organiserad brottslighet och korruption faktiskt slutförs, framför allt genom att ge den centrala samordnaren för grov organiserad brottslighet och korruption mandat och resurser att leda

tvärfackliga grupper som gör ekonomiska utredningar och övervakar rättsväsendets uppföljning av sådana fall.

- Säkra operativt oberoende för översynsorganet för offentlig upphandling. Strikta integritetsplaner bör införas för att skydda oberoendet för detta organ och för tillsynskommissionen för offentlig upphandling.

5.2. Brottsbekämpningssamarbete

Kosovo uppfyller **samtliga elva krav** i fråga om brottsbekämpningssamarbete.

Kosovo har ingått 55 samförståndsavtal om brottsbekämpningssamarbete med 16 länder och Eulex. Man har skickat ut 7 sambandsmän till viktiga partner som Turkiet, Tyskland, Österrike och Frankrike.

Brottsbekämpningssamarbetet sker antingen bilateralt, i anslutning till Europol via Eulex eller i anslutning till Interpol genom kontaktpunkten vid Förenta nationernas interimistiska uppdrag i Kosovo (Unmik). De två sistnämnda underlättar också informationsutbyte för brottsbekämpningsändamål med Serbien.

Förbindelserna med Europol genom Eulex har förbättrats betydligt, liksom samarbetet med Interpol genom kontaktpunkten vid Unmik. I augusti 2015 ansökte Kosovo om anslutning till Interpol.

Polisen i Kosovo kan delta i seminarier som anordnas av Europeiska polisakademin (Cepol).

5.3. Straffrättsligt samarbete

Kosovo uppfyller **samtliga sju krav** i fråga om straffrättsligt samarbete.

Det behöriga organet har tillräcklig personal för att hantera inkommande och utgående förfrågningar om ömsesidig rättslig hjälp.

Kosovo har ingått avtal om ömsesidig rättslig hjälp med Belgien, Kroatien, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Tyskland, Italien, Schweiz och Turkiet. Förhandlingar pågår med Montenegro, Slovenien och Förenta staterna. Samarbetet med Serbien via EU:s särskilda representant har förbättrats avsevärt.

Det straffrättsliga samarbetet med EU-medlemsstaterna sker antingen genom bilaterala överenskommelser eller via EU:s särskilda representant.

Kosovo har också undersökt hur ett samarbete med Eurojust skulle kunna se ut.

5.4. Uppgiftsskydd

Kosovo uppfyller **samtliga tre krav** i fråga om uppgiftsskydd.

Lagen om skydd av personuppgifter överensstämmer med EU:s regelverk, men kommande ändringar av EU:s regler för uppgiftsskydd bör införlivas i Kosovos rättsliga struktur. Uppgiftsskyddsmyndigheten har antagit sekundärlagstiftning om datasäkerhet.

Myndigheten rådfrågas nu systematiskt om lagförslag som läggs fram för den lagstiftande församlingen – en befogenhet den har utnyttjat för att påverka innehållet i flera lagstiftningsförslag.

Myndigheten har också anordnat ett antal informationsevenemang, och uppgiftsskyddsombud har utsetts på lokal nivå. Myndighetens budget bör bibehållas.

6. DEL 4: GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER MED ANKNYTNING TILL FRI RÖRLIGHET

Kosovo uppfyller **sju av de åtta kraven** i fråga om grundläggande rättigheter med anknytning till fri rörlighet.

Regelverket kring de grundläggande rättigheterna kvarstår såsom sunt och har förstärkts genom antagandet i maj 2015 av lagen om skydd mot diskriminering, lagen om jämställdhet och lagen om ombudsmannen. Lagarna antogs i form av ett lagstiftningspaket (lagstiftningspaketet för mänskliga rättigheter) och trädde i kraft i juni 2015.

Lagen om skydd mot diskriminering innehåller bestämmelser om förebyggande och bekämpning av diskriminering, främjande av jämställdhet i praktiken och genomförande av principen om allas likhet inför lagen. I lagen om jämställdhet slås fast att kvinnors rättigheter ska respekteras till fullo i enlighet med internationella normer. Genom den nya lagen om ombudsmannen förbättras lagstiftningen om ombudsmannainstitutionen, dess mandat utökas och bestämmelserna om oberoende och opartiskhet stärks. Genomförandet av dessa lagar kommer att kräva antagande av åtta förordningar före utgången av 2015.

Framför allt kräver genomförandet av lagen om ombudsmannen att institutionens kapacitet och resurser ökas så att den kan hantera det utökade mandatet. Eftersom institutionen är landets huvudsakliga organ för likabehandling och fungerar som nationell förebyggandemekanism behöver den mer personal, lämpliga lokaler och en tillräcklig budget för att kunna fullgöra sin nya roll. Inledande åtgärder som vidtagits av regeringen strider mot den nya lagens andemening. Regeringen bör se till att ombudsmannen har tillräckliga lokaler och är fullständigt oberoende i budgethänseende.

Genom de regionala ombudsmannakontoren har medborgarna tillgång till information om ombudsmannens mandat och uppgifter.

Regeringen har också fortsatt att genomföra strategin och handlingsplanen för integrering av de romska, ashkaliska och egyptiska folkgrupperna. Ytterligare finansiering har anslagits och utnyttjats på lokal nivå till förmån för olika insatser riktade till de romska, ashkaliska och egyptiska minoriteterna.

En strikt tillämpning av artikel 147 i strafflagen skulle inte innefatta alla etniskt motiverade incidenter, eftersom den artikeln inte säger något om motiven bakom ett brott. Om endast denna artikel tillämpas är det inte säkert att eventuella etniska motiv skulle beaktas vid registreringen av incidenter. Denna brist skulle kunna åtgärdas med hjälp av artikel 74.2.12 i strafflagen, som tar hänsyn till om ett brott är ett etniskt motiverat.

Under 2014 registrerade polisen i Kosovo 19 brott som kunde vara etniskt motiverade. Under sista kvartalet 2014 anmäldes 26 brott som kunde vara etniskt motiverade. En spårningsmekanism har funnits sedan 2014. Det råder dock fortfarande oklarhet om antalet brott som kan vara etniskt motiverade, eftersom polisens statistikinsamling inte är harmoniserad.

Bestämmelser har nu införts som gör det möjligt att undvika överlappning mellan mandaten för kommunala säkerhetsråd och kommunfullmäktigeförsamlingar. En handbok för säkerhetsråden offentliggjordes i januari 2015.

Rekommendation 8:

- För att till fullo uppfylla kraven i fråga om grundläggande rättigheter med anknytning till fri rörlighet bör Kosovo se till att ombudsmannen har lämpliga lokaler och är fullständigt oberoende i budgethänseende.

7. SAMMANFATTNING

Kommissionen har bedömt Kosovos genomförande av viseringsfärdplanen på grundval av information och relevanta dokument om lagstiftning och politik som tillhandahållits av Kosovo. Denna utvärdering har kompletterats med utvärderingsuppdrag som kommissionen genomfört på plats med hjälp av experter från EU:s medlemsstater.

Sedan dialogen om viseringsliberalisering med Kosovo inleddes i januari 2012 och en färdplan för viseringsliberalisering lades fram för Kosovos myndigheter i juni 2012 har kommissionen regelbundet rapporterat till rådet, medlemsstaterna och Europaparlamentet om Kosovos framsteg när det gäller uppfyllandet av kraven i färdplanen.

Dialogen om viseringsliberalisering ingår i EU:s övergripande politik för västra Balkan och har ägt rum inom ramen för dialogen om stabiliserings- och associeringsprocessen. Kommissionen har sedan 2012 anordnat fyra möten mellan högre tjänstemän och kallat till flera tekniska möten på expertnivå. Framstegen på de områden som omfattas av dialogen om viseringsliberalisering har regelbundet diskuterats och redovisats inom ramen för dialogen om stabiliserings- och associeringsprocessen.

Europeiska unionens rättsstatsuppdrag i Kosovo (Eulex Kosovo) har, i enlighet med sitt mandat, spelat en viktig roll i samband med övervakning, mentorskap och rådgivning till Kosovos institutioner när det gäller antagande och genomförande av reformer och uppfyllande av kraven i viseringsfärdplanen. Kosovos myndigheter har också samarbetat effektivt med Eulex, även när det gäller fullgörandet av dess verkställande mandat.

Viseringsdialogen med Kosovo har visat sig vara ett viktigt och synnerligen effektivt verktyg för att **främja långtgående och besvärliga reformer som rör rättsliga och inrikes frågor** och andra områden, med konsekvenser för reformen av rättssäkerheten och straffrätten. Dessa frågor övervakas också inom andra ramar, t.ex. underkommittén för rättvisa, frihet och säkerhet inom dialogen om stabiliserings- och associeringsprocessen.

Kosovo har uppnått stabila och konkreta framsteg inom alla områden som omfattas av färdplanen för viseringsliberalisering. Framstegen vittnar om det engagemang för att prioritera uppfyllandet av kraven i viseringsfärdplanen som sedan lång tid tillbaka präglar Kosovos institutioner.

Kommissionen har redan lagt fram två utförliga rapporter om Kosovos framsteg när det gäller uppfyllandet av kraven i viseringsfärdplanen. Den första, som antogs i februari 2013, avsåg främst Kosovos fullgörande av kraven i färdplanen i lagstiftningshänseende. Den andra, som offentliggjordes i juli 2014, inriktades på genomförandet. Den innehöll 52 rekommendationer inom viseringsfärdplanens fyra delar samt om återtagande och återintegrering. I rapporten noterades att Kosovo gjort goda framsteg med genomförandet av kraven i viseringsfärdplanen men att ytterligare insatser behövdes i enlighet med rekommendationerna.

Den här rapporten innehåller åtta rekommendationer som motsvarar nio ouppfyllda krav i färdplanen för viseringsliberalisering.

Framsteg med genomförandet av reformer på följande områden har fortfarande högsta prioritet:

- Överföra ett tillräckligt antal domare, med lämplig stödpersonal, till avdelningar för grov brottslighet vid Kosovos domstolar.
- Se till att utredningar, fällande domar och förverkande i fall av grov organiserad brottslighet och korruption faktiskt slutförs, framför allt genom att ge den centrala samordnaren för grov organiserad brottslighet och korruption mandat och resurser att leda tvärfackliga grupper som gör ekonomiska utredningar och övervakar rättsväsendets uppföljning av sådana fall.
- Säkra operativt oberoende för översynsorganet för offentlig upphandling och införa strikta integritetsplaner för att skydda oberoendet för detta organ och för tillsynskommissionen för offentlig upphandling.
- Visa att Kosovo har genomfört sin ändrade sekundärlagstiftning om namnändringar.

Kommissionen kommer att fortsätta att övervaka framstegen när det gäller Kosovos uppfyllande av de återstående kraven och genomförandet av pågående reformer på följande områden: ratificeringen av avtalet om fastställande av gränsen med Montenegro innan viseringsfri ställning beviljas medborgare i Kosovo; utbetalning av medel i fonden för återintegrering, med fokus på att erbjuda hjälp med anställning, etablering av småföretag, yrkesutbildning och språkundervisning för barn; titta närmare på orsakerna till det låga antalet godkända asylansökningar; se till att ombudsmannen har tillräckliga lokaler och är fullständigt oberoende i budgethänseende.

Kommissionen kommer att fortsätta att aktivt övervaka Kosovos fortsatta uppfyllande av kraven i viseringsfärdplanens fyra delar samt i fråga om återtagande och återintegrering, inom ramen för den befintliga dialogen om stabiliserings- och associeringsprocessen och, om nödvändigt, genom särskilda uppföljningsmekanismer.

På grundval av denna bedömning, och med tanke på resultatet av den fortlöpande övervakning och rapportering som pågått sedan dialogen om viseringsliberalisering med Kosovo inleddes i januari 2012, betraktar kommissionen denna rapport som den sista.

De ovanstående rekommendationerna kvarstår. Så snart de genomförts, och förutsatt att effektiva åtgärder fortsätter att vidtas för att undvika en ny migrationskris, kommer kommissionen att lägga fram ett förslag till ändring av förordning (EG) nr 539/2001.

Kosovo bör fortsätta att anordna riktade informationskampanjer för att förklara de rättigheter och skyldigheter som följer med viseringsfria resor till Schengenområdet och de regler som styr tillgången till EU:s arbetsmarknad. Kommissionen kommer att fortsätta med övervakningen och göra sitt yttersta för att stödja Kosovo i uppfyllandet av kraven i viseringsfärdplanen.